

BÉATRIX DE CUSANCE (ANTWERPEN)
AAN CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)
10 NOVEMBER 1652
5252

Antwoord op een verloren gegane brief van Huygens.

Samenvatting: Béatrix bedankt Huygens hartelijk voor het uitkiezen van Indische japonnen. Verder beargumenteert zij haar keuze voor de portretschilder Honthorst en vraagt Huygens dat aan Amalia van Solms over te brengen. Zij geeft Huygens gelijk dat hij veel mist aan Anne de la Barre in Antwerpen.

Een antwoord van Huygens is niet bekend, maar nog dezelfde maand heeft hij Béatrix in Antwerpen opgezocht, zoals uit de volgende brieven, van Huygens aan Béatrix en van Béatrix aan Huygens, van 2 december 1653 ([5259], [5259A]), blijkt.

Primaire bron: Londen, Brit. Libr., Ms. Add. 21511, nr. 2, fols. 3-4: brief (dubbelvel, 21x30,5cm, ab | d; apograaf).

Vroegere uitgaven: Gauthier 1898, nr. VIII, pp. 289-290: volledig.

— Worp 5, nr. 5252, p. 156: onvolledig (<Je suis si satisfaicte ... dignes d'estre veues.>), rest samengevat.

— Huysman 2006, II, pp. 11-12: volledig.

— Huysman & Rasch 2009, nr. 5, pp. 84-86.

Namen: Gerard van Honthorst; Anne de la Barre; Amalia van Solms.

Plaatsen: Amsterdam; Indië; Japan.

Transcriptie

Monsieur Huyghens, Seigneur de Zeuleucom, Conseiller de Madame la Princesse Douarière d'Orange,

à La Haye.

Monsieur mon Intendant des Indes,

Je suis si satisfaicte de votre négociation robesque que je croirois ne vous en tesmoigner que de foibles recondances, si je ne changeois la qualité que vous avez pris de facteur en celle d'Intendant, avec puissance absolue de juger des choses qui méritteront le voyage d'Anvers à la condition que vous me proposez de pouvoir ranvoyer, soubz laquelle je seray bien ayse de veoir quelques fois de vos raretés Indiennes pour en choisir ce qui me sera le plus propre. Mais pour vous dire plus amplement mon sentiment de nos robes, laissant à part cet art de multiplication auquel vous excellez, je les trouve parfaitement bien choisies et la reforme de l'une très à mon grez. Il y en a pourtant qui jugent que celle qui retient son antique forme sent un peu l'Amsterdam et que les véritables des Indes portent leurs lettres de naturalité en une certaine marque qui se voit dans leurs estoffes, pareille à celle que je vous envoie. Je vous en croiray pourtant plus qu'aucun aultre, et si je m'y propose quelque reforme, ce ne sera que soubz vostre intendance à laquelle, comme j'ay dit au commencement, je me remets des robes du Jappon et des pièces de lacques dont vous m'escrivez et que vous jugerez dignes d'estre veues.

Pour ce qui est des portraits que désire de moy Madame la Princesse d'Orange, je vous prie de l'asseurer que j'ay choisy Honthors dans la créance qu'il y réussiroit mieux à son contentement que ne feroient ceulx d'Anvers où je n'en vois point qui soint en fort grande réputation pour le naturel. Si ledit Hontors veut avancer le terme qu'il a prit, il ne tiendra qu'à luy, ou si Madame la Princesse d'Orange se veut contenter de l'ouvrage de ceulx de cette ville, j'y feray travailler aussytost. Mais à l'intendance | 3v | des Indes j'adjoutte icy une qualité pour vous, qui de mon solliciteur vers elle pour me faire avoir le sien, et comme je luy debvray beaucoup de retour, m'obligeant d'une chose de tant inestimable prix pour d'autres si peu dignes de son estime. J'en seray aussy proportionnellement obligée à vostre sollicitation.

Au reste je confesse la justice de vostre envie du bien que nous avons de jouir des merveilles de l'aymable La Barre et suis injuste pour vous en ce point que je ne vous souhaite que tard le contentement que vous en attendez à vostre tour, si vous ne le venez recepveoir icy.

Au surplus ne cherchez point d'excuses à la longueur de vostre lettre; vos discours sont de ceulx desquels on ne se plaint que pour la briefveté et je les estimeray en mon particulier tousjours trop courts quand je n'y descouvriray pas les moyens de vous faire connestre par effaits que je suis,

Monsieur mon Intendant des Indes,

¹vostre plus affectionnés est aquisse amy
Béatrix.

À Anvers, ce 10 Novembre 1652.

Vertaling

Aan de heer Huygens, heer van Zuilichem, raad van mevrouw de prinses-douairière van Oranje,

te Den Haag.

Mijnheer mijn intendant voor Indische zaken,

Ik ben zo tevreden over uw japon-onderhandelingen dat ik zou menen u er slechts zwakjes voor te kunnen bedanken, wanneer ik niet uw kwaliteit als vertegenwoordiger zou veranderen in die van intendant, met volmacht om te oordelen over de zaken die de reis naar Antwerpen waard zullen zijn, op de voorwaarde die u mij aanbiedt, namelijk dat ik ze mag terugzenden; onder die voorwaarde zal ik graag eens uw Indische zeldzaamheden bekijken om daaruit te kiezen wat mij het beste bevalt. Maar om u iets uitvoeriger mijn gevoelens over mijn japonnen mee te delen, daarbij de kunst van het vermenigvuldigen waarin u uitblinkt terzijde latend: ik vind die volmaakt goed gekozen en de wijze waarop die ene is vermaakt is zeer naar mijn zin. Er zijn evenwel mensen die menen dat de japon die haar oorspronkelijke vorm heeft behouden een beetje Amsterdams aandoet en dat de echte Indische het stempel van hun afkomst dragen door een bepaald merkteken, dat men op de stof aantreft, gelijkend op dat wat ik u toezend. Ik geloof u echter eerder dan wie dan ook, en als ik een kleine wijziging wens, dan kan dat alleen gebeuren in uw beheer waaraan, zoals ik in het begin reeds zei, ik ook refereer wat betreft de Japanse japonnen en het lakwerk waarover u mij schreef en dat u de moeite van het bekijken waard vond.

Ten aanzien van de portretten die mevrouw de ²prinses van Oranje van mij wenst, verzoek ik u haar te verzekeren dat ik [Gerard van] Honthorst heb gekozen omdat ik geloof dat hij beter tot haar tevredenheid zal slagen dan de Antwerpse schilders, onder wie ik er geen zie met een erg goede reputatie op het gebied van natuurlijkheid. Of genoemde Honthorst de datum van levering, die hij bedongen heeft, iets wil opschuiven, hangt dat slechts van hem af. Als mevrouw de prinses van Oranje echter genoeg wil nemen met het werk van de schilders hier, dan zal ik daar meteen werk van maken. Aan uw kwaliteit van beheerder van Indische zaken voeg ik hier nog die toe van mijn pleitbezorger bij haar, opdat ik haar portret mag ontvangen en omdat ik haar op mijn beurt veel verschuldigd zal zijn voor een voorwerp van zo onschatbare waarde voor anderen die haar achting zo weinig waard zijn. Ik ben u op evenredige wijze dank verschuldigd voor uw voorspraak.

Overigens erken ik de rechtmatigheid van uw verlangen wat betreft het goede dat wij beleven aan de mirakelen van de beminlijke [Anne de] La Barre, en ben ik onrechtvaardig jegens u dat ik u pas laat het genoeg toewens, dat u op uw beurt ervan verwacht, als u het niet hier in ontvangst komt nemen.

1. Kwalificatie en ondertekening autograaf.
2. Amalia van Solms.

Bovendien moet u geen excuses maken over de lengte van uw brieven. Uw verhalen zijn zodanig dat men zich slechts over hun beknoptheid kan beklagen en voor mijzelf zal ik ze altijd te kort vinden, wanneer ik er niet de mogelijkheid in zou ontdekken om u te laten weten, hoe zeer ik ben,

mijnheer mijn intendant voor Indische zaken,

uw zeer toegewijde en toegenegen vriendin
Béatrix.

Antwerpen, 10 november 1652.
